مالیخولیای روزمره

The Melancholy of "Everyday"

به بهانه نمایشگاه عکس‌های رامین حائری‌زاده در لندن
۱۵ مارس - اوریل ۲۰۰۷

سهراب محبی

ترس برم داشت. چند چیز را با هم و در یک آن فهمیده بودم: فاوست مورنائو تنها نیست و کسی هم بغل‌دست او است. دوم این‌که، رفیق بغل‌دستی به چشم نمی‌آید. سوم این‌که، منظور از «مسأله خاص» چیست.
رضا قاسمی، هنوایی شبانه ارکستر چوب‌ها

به راستی، سوای این‌که آن مسأله خاص چیست، هنرمند کسی است که با مسأله‌ای خاص دست و پنجه نرم می‌کند. برای خود دنیایی ایجاد می‌کند، در آن صبح بیدار می‌شود، لباس می‌پوشد، معاشرت می‌کند، چای می‌خورد و شب در همان دنیا به خواب می‌رود و خواب می‌بیند. واقعیت بیرون مثال آریادنه‌ای‌ست که از سقوط او به‌هزار توی جنون جلوگیری می‌کند. رامین حائری‌زاده در دنیایی پر از موجودات عجیب و غریب زندگی می‌کند، می‌داند آن‌ها کجا پدیدار می‌شوند و در عین‌حال می‌تواند از آن‌ها عکاسی کند. در میان انسان‌ها، طبیعت - موضوعات روزمره عکاسی - روی جلد مجلات و... آن‌ها را شکار می‌کند و تصاویری رؤیایی خلق می‌کند، تصاویری که در ادامه یکی از پرسش‌های اکنون کلاسیک دنیای مدرن، مرز بین وهم و واقعیت، قرار می‌گیرند. موجوداتی غریب که در کنار انسان‌ها نشسته‌اند، کسی از وجود آن‌ها متعجب نیست و انگار یا دیده نمی‌شوند یا حضورشان بسیار طبیعی است. این تقابل میان معمول و نامعمول، نرمال و آنرمال، آشنا و ناآشنا، از طرفی باعث شگفتی ما - بیننده - می‌شود و از طرف دیگر با واقعیت بیرون جامعه تفاوت چندانی ندارد و این‌جاست که این تصاویر متقارن و بریده شده و دستکاری شده و رؤیایی، با یکی از اولین (و تا مدت زیادی، بنیادی‌ترین) خصوصیات عکاسی یعنی بازنمایی، مرتبط می‌شوند؛ تصاویر بازگون بازنمایانه.

در یکی ازاین عکس‌ها - که تصویر کارت دعوت نمایشگاه نیز هست - تصویر کسی را می‌بینیم که پاهایش را روی‌هم انداخته و نشسته است و مشغول طراحی از یکی از این موجودات غریب است. این عکس به درستی نماینده نوعی ارجاع بازگون است، از این جهت که این‌بار نقاش از مدل زنده خود تصویری معوج نمی‌آفریند، بلکه، موجودی معوج را به هیأت انسانی به تصویر می‌کشد. در بسیاری از عکس‌های حائری‌زاده شاهد بازی‌هایی این‌گونه با هنر مدرن هستیم. در برخی دیگر از عکس‌ها، فیگورهایی را می‌بینیم یادآور مینیاتورهای ایرانی. بدن‌هایی بریده شده و معوج و درهم پیچیده، فروافتاده از آسمان، آویزان میان زمین و هوا در فضایی دوبُعدی و بدون عمق. این عکس‌ها با این‌که از مالیخولیای زندگی روزمره سخن می‌گویند، آن‌قدر سرخوشانه‌اند که بیننده را در نگاه اول به خود جذب می‌کند و در نگاه بعدی به تفکر وامی دارد. طنزی جذاب و نیشدار. به هرحال، کسی در کنار فاوست مورنائو نشسته است، ممکن است ما او را نبینیم، اما کسی آن‌جا حضور دارد و بعضی‌ها از او عکاسی می‌کنند. □

فعالیت‌های رامین حائری‌زاده
متولد ۱۳۵۴ تهران

کارگاه
کارگاه بین‌المللی هنرمندان. بیروت، لبنان ۱۳۸۴

نمایشگاه‌ها
انفرادی، استودیو ۱/۱ لندن ۱۳۸۶
گروهی، (هنر معاصر ایران) فرایبورگ، آلمان ۱۳۸۵
انفرادی، عجایب‌الخلقه‌ها، گالری راه ابریشم، تهران ۱۳۸۴
گروهی ادبی، امارات‌متحده عربی ۱۳۸۴
عکس پاریس، فرانسه ۱۳۸۴
Photo - D سن سباستین ـ اسپانیا ۱۳۸۲
عکس لندن
باغ‌های ایرانی، موزه هنرهای معاصر تهران ۱۳۸۳
نهمین بی‌ینال عکاسی تهران ۱۳۸۳
زیر پوست ایران، کارا آسیا، بارسلون ۱۳۸۳
تنظیم عطف؛ هفت هنرمند ایرانی. دانشگاه کلمبیا، نیویورک، امریکا ۱۳۸۳
آب، نخستین عنصر، گالری ملی هنر مالزی ۱۳۸۲
نمایش تک‌نفره، گالری راه ابریشم ۱۳۸۲
گروهی، هنرمندان بدون مرز، هتل لاله تهران ۱۳۷۸
گروهی، گالری مؤده، تهران ۱۳۷۸
مسابقه عکاسی آگفا، آلمان ۱۳۷۸

کارهای گروهی
نمایشگاه هنر محیطی، پلور، ایران ۱۳۸۲
در سفر. تهران. ایران ۱۳۸۲
سنگ پخت. گالری گلستان ۱۳۸۲

۱۳۸۱-۱۳۷۱کوناکون
عکاس فیلم کوتاه شب (کارگردان الف ـ ه پیرجندی)
تصویربردار فیلم کوتاه هویت (الف ـ ه پیرجندی)
تصویربردار شبکه خبر ایران
ستون‌نویس هفته‌نامه سینما جهان
ستون‌نویس روزنامه هدف (سینما)
ستون‌نویس روزنامه صدای عدالت (هنر)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی